

საქართველოს
საზოგადოებრივი

საქართველოს საზოგადოებრივი

№ 19

საქართველოს
საზოგადოებრივი

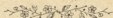
ბ. ჯაფარიძე

1909

1909

შინაარსი

I—მეზვრის ლილინი,—დექსა, ო. ეკლექტიკისა.....	3
II—მოგონება,—ცქვიტისა.....	5
III—მეცნიერობანა,—(თარგმანა) თ. ამირკვიტისა.....	8
IV—ხარი ზებუ,—(ვაკნურადან) დ. ყაფიანისა.....	13
V—ბავშვები და მთვარე,—(სომხურათ) ე. კ - ნისა.....	15
VI—ვირის თავგადასავალი.—XXI პატარა ბაჩა ცხენი,— (ფრანკულით) ან. ამაღახურისა.....	17
VII—რებუსი და ილსნა.....	24

წიგნი № 19

№ 19

1909 წლის იანვარი

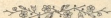

თბილისი, ელექტრონის სკამზე წიგნების გამოცემულ ქართველთა ამხანაგობისა.

შინაარსი.

I—მეზერის ლილინი, — ლექსა, ა. კვდოშვილისა	3
II—მოგონება, — ცქვიტისა	5
III—მეცნიერობანა, — (თარგმანა) თ. ამირჯუბისა	8
IV—ხარი ზებუ, — (ვაგნერიდან) დ. უიფიანისა	13
V—ბავშვები და მთვარე, — (სომხურით) ე. კ—ნისა	15
VI—ვირის თავგადასავალი. — XVI პატარა ბაჩა ცხენი, — (ფრანგულთ) ან. ამილახვრისა	17
VII—რებუსი და ილსნა	24

მეზვრის ლილინი

ლითი-წლობაჲდუ გიბრე,
 ჩემო ვენახო რქიანო,
 გესვენებოდი, რო კვირტში
 შუდი, არ დაიგვიანო!

გრწუავდი, გბარავდი, გთოხნიდი,
 მერქანს გიდგავდი მუხისას,
 მალლა გიფრთხოვდი კაჭკაჭსა
 და ძირს—წიწილებს კრუსისას!

ვინ გინდა, მტერი არ გეყვანდა:
 სეტყვა, ნაცარი, ქარია;
 მენს ულორტებს ეტანებოდა
 ჩვენი „კუდვარდა“ ხარია!

პირცმაცუნების რაღა ვსთქვა—
 შემოჰყურებდნენ მტეყვანსა,

222

იძახდნენ: „ტემრიელია,
ესა სჯობია ეველასა“!

აბა, რა ენადგულებოდათ
ან ნიკოს, ან და ევასა,
არ დაადგებათ ეველსედა,
ტკბილად უსველებს ენასა!

ესლა კი ჩემი ჯერია,
მეც შემერგება ტკბილადა.
ჩემი ნაშრომი ნაღვაწი,
მევე შერგება წილადა!

საწნახელს მოუღსენია,
რთველი მაქვს გახურებული,
იქნება გამოვიცვალო
მეც ჩოხა გახურებული!

ი. ევდოშვილი

მოგონება

აღათით ხელში, ჰირ მოცინარი და სიცოცხლით სავსე ჰავლე მოსტოდა შტვენასიმდერით ქუჩაში და უნებურად გამძლეულ-გამომძლეულ წარა-მარა ზედ აწუდებოდა. ზოგს ბრძანავით უკანიდან დაეჯახებოდა და მოულოდნელად გულს უხეთქავდა, ზოგს გვერდებში ემკვრებოდა და კალათ-ზედ გამოდებული ტანისამოსი სიჩქარი-საგან თან მიჰქონდა. დიდი ბუზღუნი და აღთქაითი ასტყება გამძლეულ-გამომძლეულთა შორის; ზოგი მათგანი სიბრზით თავ-

შიაცკი აფარებდნენ, მბერამ ჰავლე თავისას არ იშლიდა — მათ წინ ჯერ ვითომ შეკრთებოდა — „რა ჩემი ბრალიაო“ — მიაძახებდა და, ცოტას გასცდებოდა თუ არა, გულიანად ხარხარებდა და, იმ სიცილსა და უკან ეურების დროს, ახლა სხვას ვისმე დაეჯახებოდა. განულო ამ უოფით, როგორც იყო, ის ვიწრო ქუჩა და, მეორე ქუჩის დასაწყისს რომ შეუხვია, ერთ დიდ ძალაზიის წინ უეცრად მესდგა და იქ გამოფენილ მძვენეურ ხილს თვალთვრება დაუწყო. ძალაზია საგანგებო ხილით იყო სავსე: მსხვილი ატამი ისე მძვენეურად იყო გამწკრივებული, რომ ადამიანი მარტო ცქერით გულს იჯერებდა; მათ გვერდით დაწმენდილი ბორა-ვაშლები სილამაზით თვალს სტაკებდნენ მათს

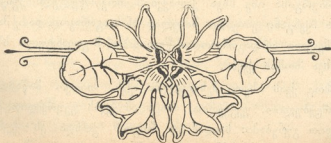
მაცქერდლს; ახალ-ახალი, გადაკუჭული ძაღვი ღელავი ეგვიტლებში
 გაცინებულებივით იცქირებოდა; იქვე უუთით მსხვილ-ძარცვალა
 უურძნისათვის, თუძცა ზატარძალივით ღუნაქი ჩამოეფარებინათ,
 მაგრამ მოუსვენარი ფუტკრები თავისას არ იძლ-დნენ, სიტკბოე-
 ბას ღუნაქიდგან მინცა სწოვდნენ. ზავლემ ეს უველაფერი დიმი-
 ლით აათვალიერ-ჩაათვალიერა, მაგრამ, უურძნის კასწვრივ სველ-
 ჩურჩხელებს თვალი რომ მოჰკრა, თითქოს სახეზედ შეიცვალა;
 დაღონებულმა ერთსელ მძიმედ ამოიოხრა, კალათი თავზედ ჩა-
 მოიძხრა და ჩურჩხელებს დიდხანს თვალი ვერ მოაშორა.

— ვაი, დედას! ესლა სოფლებში რა განადებული რთვე-
 ბია და მე კი აქ უველაფერი მენატრება, — გაიფიქრა და ამ
 სიტყვებთან ერთად ოცნებით სოფლისკენ გაფრინდა. მთელი
 სოფელი თვისის საბაჟრის ფუსფუსით ერთ წამს თვალ წინ
 გადაეძალა და მისი ზაწია გული სიხარულით აღაფრთოვანა:
 მოაკონდა მშვენებით სახესე სისხამი დილა — სწორედ ის დრო,
 როდესაც ცაზედ ვარსკვლავები მიფერფლილი ნაზერწკლები-
 ვით უძალ ჰქრებიან; ცა კი, სამაგიეროდ, ისე ღურჯღება და
 კრიალღება, გეგონებათ, დედამიწას სარკედ უნდა გაუსდეს და
 ძილის შემდეგ ლაძაწი სახე მივ უნდა ჩაასკდოსო. მხლო-
 ბელ მთებზედ შემოკრახნილი სწეტაკი ნისლი განდევნილი-
 ვით საითღაც მიჰქრის. იმ დროს მთელი სოფელი უფსხედ
 სდგას და გაფაცოცებით მუშაობს. ან ვის მოუვა ძილი, რო-
 დესაც წითელ-ვეითლად შემწიფებული, დილის ნამისაგან გა-
 ღვრეჭილი და აცრემლებული სილი ვენახებიდგან გამოსმა-
 ხის — ჩქარა, თორემ, თუ შევიძმუშნეთ, ძირს დავემხოებით და
 ეგვიტლავრს თან ჩავიტანთო. მოაკონდა ვენახებში აღიაქოთი,
 საწნახელი უურძნით სახესე და ტკბილის წეაროს ქვევრში მხი-
 რული ჩუხჩუსი. შემდეგ თვალ წინ შუა დღე წარმოუდგა, რო-
 დესაც დაღლილი მომუშავენი რომელსამე მისმოიარე ხის ქვეშ
 კერძით სახესე ქვებს მოუსხდებიან და მხიარულს მუსაიფით

სადილს შეექცევიან, შემოდგან კი დაშწიფებული ხილი და მწიფე ნიავის დაბურვას ზედ, ბრაკა-ბრუგით სურგსა და თავში ეცეპიან მოსადილეებს. მსე კი, შემოდგომის მშვიდი, თბილი მსე ალერსიანად თავს ევლება იქაურობას და უფრო სიცოცხლით ავსებს ღამას ვენახებს. იქვე, გვერდით ჩამოწმენდილი მდინარე თითქო სიმღერით ჩამოხსრიალებს და ისიც პატარა, კრივალა ტალღებით მიგ ჩაცვინულ სილს სასიამოვნოდ მოატანებს. მის ნაპირზედ წითლად შეხუნსლული შვინდი მიგ წებალში გაშტერებულივით ჩაიციქრება და ნელის რხევით თვის უძრავლეს მარჯნის საურეებს საევარლად აციმციმებს. მოავგონდა მეტის მსხმოიარობისგან ჩამოჩხელი მათი სახრავი ატამი და იმ სიკეთეს მოშორებულს გული დასწედა. მგონამ ახლა, მთვარიან ღამეში, სველ ჩურჩხელებს გვერდით, გოგოების ღხინი და შეზარხოძებულ ბებერ სინკას ფესების ქნევა და ტორტმანი რომ წარმოუდგა, სახე ისევ გაუბრწეინდა — მამა ჩემი რომ ჩამოვა, უსათუოდ თან წავევები, არ დავდგები ამ ოხერშიო, — გაიფიქრა ჰაულემ, თან მეტის გრძობით მოქანცულმა დასასველებლად ძირს მოიკეცა; შემდეგ, ოცნებით გატაცებულმა, კალათი კონება-დაუტანებლივ თავ-ქვეშ ამოიღო და, წასვლის იმედით განარებულმა, შუა გზაზედ ტკბილი ხვრინვა კი ამოუშვა.

ცქვიბი

მეცნიერობანა

(დახასრული)

ინამ განაგრძო: ბატონებო! კიდევ გიმეორებთ, რომ ის საგანი, რომელზედაც მე ვიბაასებ, უბრალო, მაგრამ ძალიან საინტერესო-კია. ამ საგანს მუდამ ვხედავთ ჰეტერობურგისა და სხვა ქალაქის ქუჩებზედ. როცა თოვლით იფინება ქუჩები, მაშინაც-კი ვხედავთ იქ, საცა თოვლი არა ძევის. ნინა შეჩერდა და გადაჭხედა იქ დამსწრეთ, თითქო სურს გაიგოს, უველანი უურს უგდებენ ჩემს ლაზარაკს თუ არაო.

— რასაკვირველია, მიმიხვდებოდით, რომ მე მსურს თქვენთან ბაასი ქვების შესახებ, იმ ქვების შესახებ, რომლის ურიცხვ გროვას ეოველ ნაბიჯის გადადგმასე შევხვდებით, როგორც ჰეტერობურგისა ისე სხვა ქალაქების მოკირწულულ ქუჩებზე. ეველა ჩვენგანი ეოფილა სოფლად ან სააგარაკოდ, და იქ მანც მუემწნეველი არ დაგრჩებოდათ წელის ჰირას გაფანტული სხვადა სხვა ზომის ქვები.

ზოგ ქვას ისეთი შესედულება აქვს, თითქო მიწასთანაა შესორცებულიო. უეჭველია, როცა ამ ქვებს უეურებდით, იკითხავდით გუნებაში: საიდან და როგორ გაჩნდა ეს ქვებოო. მართლაც, საიდან გაჩნდა? მეგინიძნავთ თუ არა, ბევრველ

ტრიალ მინდორზე ერთად ერთი ქვა გდია მსოლოდ, გახნდა იქ ის ქვა?

ვიდრე ქვების შესახებ წავიკითხავდი რასმე, დარწმუნებული ვიყავ, რომ ქვების სამშობლო ადგილი მდინარის ნაპირები და მინდორია, მაგრამ ახლა-კი დაბეჯითებით შემიძლიან ვსთქვა, რომ შემცდარი ვიყავი.

იცით საქმე როგორ არის? ნინამ კიდევ გადაჭხედა ბავშვებს. ვეკლანი ურადლებით ისმენდნენ მის საუბარს.

ეს ქვები თურმე, განაგრძო ნინამ, მსოლოდ ხანგრძლივ მოგზაურობის შემდეგ გახნდნენ იმ ადგილას, საცა ვსვდავთ. მსოლოდ საინტერესო ისაა, რომ ადამიანის ხელით კი არაა აქ მოხიდული, არამედ თავისით არიან მოსულნი.

— ეკ შეუძლებელია, — შეაწუვეტინა სიტყვა ვიღამაც — ეს იყო ტანია ზოდრეხოვა, რომელიც ისე გაიტაცა ლექციამ, რომ შიშის დაავიწყდა და აღარც ის ახსოვდა, რომ აქ სწავლულთა კრება იყო იმ ქამად. მაგრამ თავმჯდომარის წარმატებულ შეჩერა ტანია. ნინამ კი განაგრძო: რასაკვირველია, ქვების თავისით სიარული შეუძლებელია, ქ-ნ. ზოდრეხოვას შენიშვნა სამართლიანია და დიდ მადლობასაც ვსწირავ ამისათვის, ხოლო ქვებმა რო უინულის შემწეობით მოახსიეს ჩვენამდე, ეს კი უაჩვენებელია.

— როგორ თუ უინულების შემწეობით? ვერ მოითმინა და შეკითხვა კიდევ ვიღაცა.

ნინამ, თავმჯდომარის წარის დაწკარუნებამდე, მიუგო:

— ახლავე მაგასაც ავისხნით. აი საქმე როგორ არის.

— ჩვენზე კარგა მოძორებით, ჩრდილოეთით, არის ერთი ქვეყანა, რომელსაც გრენლანდიას უწოდებენ. ეს ქვეყანა უინულოვანსა და ატლანტიურ ოკეანეს შორის იმყოფება. იქ მთელის წლობით თოვლი სძევს.

სწავლულნი ამბობენ, რომ რამდენისამე საუკუნის წინად

მთელი წრდილოეთი და მასთან რუსეთიც მთლად თუქმუ სა-
ეინულე ეოფილა.

ის სწავლულნივე ამბობენ, რომ ბუნებაში ეოველივე მო-
ძრაობს. ასევე მოძრაობენ, თუძცა ნელა და შეუძნეველად,
წრდილო ევროპის და გრენლანდიის ეინულეებიც. ეს მოძრაობა
შემდეგის მიზეზისაგან წარმოსდგება: მაგ., ჩაასნით ბოთლში
წვალა და სიცივეში დასდგით.

წვალს, რასაკვირეღია, გაჭეინაზს, რის გაძოც ბოთლი
მაძინევე კასკდება. ეს იმით აისსნება, რომ გაეინულა წვალა,
შეკუმშვის მაგიერ, ფართოვდება ანუ კანზე იწვეს. აგრევეა
გრენლანდიაშიც.

მართალია, იქ ძალიან ცივა, მაგრამ მზის სითბოსგან
ეინული ბევრეულ წელად იქცევა სოლმი. ამ წვალს მიწა ისკაძს.
მიწის ქვეშ წვალა ეინვისგან ფართოვდება, დიდდება და ზეო
ეინულს აწეება, ძალღა-ძალღა სწევეს.

წარმოვიდგინოთ ახლა ამ ეინულის გროვა ძალღობსა ან
დაქანებულ ადგილზე, სადაც ეინული თანდათან იზრდება და
დიდება. ამას სწედება ზედმეტი ეინული და ძირს მისცურაზს;
ცურვის დროს კსაზე სსვა ეინულის ნაჭრებს აწეება და უფრო
ქვეით-ქვეით აცურებს; და ამ რიგად ეინული ჩამოდის სულ
დაბლა, ასე რომ რამდენსაძე წლის განძავლობაში, რაც ძა-
ღლობზე ეინულია, ბოლოს სულ ძირს ჩამოდის და კარგა
ძანძილზე შორდება თავის უწინდელ ადგილს. ჩამოდის და
ქვებსაც თან მოაცურებს. აი ასე მოახწიეს ქვებმა ჩვენამდე.

— ქვებს ეინულეებზე რა უნდოდა? იქ საიდან მოხვდნენ?
იკითხა კარო ზარეცკი.

— ამ საათში მაკასაც აგისსნით,— მიუკო ნინამ და კვლავ
კანაგრძო: უკვე კიაშბეთ, რომ ეს ქვები, რომელსაც მანდვრად
და წელის ჰირას ვხედავთ, აქურები არ არიან. ესენი არიან
იმ კლდის ნაძრევები, რომელიც ოდესღაც მუდმივ თოვლით

იყო დაუბრული. კლდე აღზაგ-აღზაგ იხვამს წყალს, თრიაკნისა
 იუნიება და ბოლოს გამოჭხეთქს კლდეს, ისევე როგორც ჭხეთქს
 ბოთლს გაუინული წყალი. — კლდიდან მორღვეული ნაჭრები მა-
 შინვე სცვივა ძირს, უერთდება ეინულს და მანთან ერთად მი-
 სცურავს ამა თუ იმ მანძილის სიმორეზე. ამიტომ ამ კლდიდან
 ჩამოტვრეულ ქვებს ვალუნებს უწოდებენ. ქვები ანუ ვალუნები,
 როგორც უკვე ვსთქვი, ერთის ზომისა არ არიან. 'ზოგი დიდია,
 ზოგი ჰატარა. დიდროს ქვებს, აი, თუნდ იმისთანას, რომელ-
 ზედაც ჰეტრე დიდის მეგლია აგებული, ჰატარა სიბქვას, რომ-
 ლითაც ქუჩებია მოკირწულული, ეკვლას ვალუნს ეძახიან.

ერთი ამგვარი ვალუნთაგანი არის თურმე ლადოქის ტბაზე
 მონანსტერში და ამ ქვაზე სამრეკლოა აშენებული.

— სუეველას ვალუნი რადა ჰქვიან, როდესაც სიბი ქვა
 მომრგვალოა და კლდის ნამტვრევეები კი, ზირიქით, არ უნდა
 იყოს მომრგვალო? ჰკითხა ტანია ზოდრეზოვამ.

რაკი ამ საგნის ახსნა აუცილებლად საჭირო იყო, ამი-
 ტომ თავმჯდომარემ კვლავინდებურად არ შეაწვევტინა სიტყვა.

ნინამ კი მაშინვე მიუგო: არამც თუ მარტო მომრგვალო
 ვალუნებს ჰოულობენ, არამედ დაკუთხულსაცა, ისეთებს, რო-
 გორიც ზოგიერთ მეგლისთვის არის სმარებული.

აკი წინადაც ვითხარით, რომ ქვები მორის მანძილიდანაა
 მეთქი წამოსული. სწორედ ამ მოგზაურობის დროს ერთმა-
 ნეთზე და ხან ეინულზე ხახუნის დროს იცვლიან ფორმას
 და გარეგნობას. ის ნატყხები კი, რომელიც ხახუნის დროს
 თანდათან სცვიოდათ ქვებს, ბოლოს ჰატარ-ჰატარა კენჭებად
 და ქვიშათ იქცა.

ნინა შესდვა ჰატარა ხანს და შემდეგ კვლავ მიჭმართა
 კრებას:

ბატონებო! ეოველივე, რაც ვიცოდი ქვების შესახებ, ავი-
 ხსენით. ახლა მივითითებთ იმ სურათზე, რომელიც ჭნახეთ

ჩვენს დარბაზში. იმ სურათზეა დასატული ვალუნები, რათი რომ ვნახე, მაშინვე დაძებდა სურვილი წამკითხა და გამეგო, საიდან წარმოსდგა ქვეები და როგორი იყო მათი წარსული. და წავიკითხე ის, რაც ახლა გაიბზეთ ისე, როგორც მოვხერხე. განმეორებით გთხოვთ, მოძიტვეთ, თუ კარგად ვერ ვილაპარაკე.

— მე ჩემის მხრივ ვაცხადებ, — წარმოსთქვა ვარვარა ზეტროვნამ, რომ ნინას ლექცია გაცილებით საინტერესო იყო ჩემს ლექციაზე და ამიტომ გთხოვთ, მადლობა გადაუხადოთ ჩვენს კეთილს ლექტორს.

ამ სიტუაციის პასუხად შეუწყვეტილი ტაშის ცემა გაიხმა მთელ დარბაზში. ნინა-კი, გაწითლებული და გაბედნიერებული ამხანაგთა უურადღებით, ჩამოვიდა ტრიბუნიდან და მხაარულად მიეგება ამხანაგ ბავშვთა მილოცვასა. აღტაცებით აღვსილმა ბავშვებმა გადასწყვიტეს, შეძგეისთვის მოვემზადოთ და წავიკითხოთ რამ, რადგან ლექტორობა არც ისე მწელი ეოფილა, როგორც აქამდე გვეგონაო.

თ. ამირეჯიბი

ხარი ზეზუ

(ვაგნერილან)

ზვესში ჯარის-კაცნი ან ფესით დადიან, ან ცხენით, აზიაში კი, სახელდობრ ოსტ-ინდიაში, სძირად შესვდებით ხარზედ მჯდომარე სალდათებს. იქაური ხარები და მროხები ჩვენებურებს ძალიან წააგვანან, განსხვავება მხოლოდ ის არის, რომ მათ ჩვენებურებზე უფრო ჩქარი სირბილი შეუძლიანთ. თუ გაჭირდა, ცხენებსაც გაასწრობენ. ზურგზე ქონისაგან შემდგარი კუში აქვთ, ამიტომ სძირად კუშიან ხარებს ეძახიან. იქაური მცხოვრებნი „ზეზუს“ უწოდებენ. ზებუ წენარი და მშვიდი ცხოველია და ადამიანს ფრიად დიდ სამსახურს უწევს. ჩვენში ძვირად თუ შესვდები, რომ გლეხი საჩქარო საქმეზედ ხარებ შებმულ ურმით სადმე მიემგზავრებოდეს; ოსტ-ინდიაში კი თავადებიც თავიანთ ეტლებში ზებუს აბამენ. მხოლოდ ისინი ამ აზრით რძის ფერ ზებუს ირჩევენ, მშვენიერ სახეებიან ხალიჩებს აფარებენ ზედ და რქებს ოქროს ფრად უღებავენ.

ისტინდის ერთი ნაწ.ლა ეკუთვნის ინგლისელს კონსტანტინე ლეონოვიჩს. მან მოხდებია, რომ შიკრიკი, საჩხარო წერილებით დატვირთული, ცხენის მაგივრად, ზებუს შეკასმავს და შორს გზას გაუდგება. ჩლიქებზე ნალები აკრავს. რადგან თითო ფესზე ორი ჩლიქი აქვს, რასაკვირველია, ეოველ ფესზე ორ-ორი ნალი აჭედია.

აი, წითელ ტანისამოსით გამოწეობილი ჯარის-კაცი, ჩქარის და მსუბუქის თოხარკით მიაქროლებს თავის კუზიან ხარს და დღეში შეუძლიან ორმოცდაათი ვერსი გაარბეინოს. ზებუ მითარის კარგი, რომ საჭმელი ხაკლები უნდა, ვიდრე ცხენს და აღმართშიც მარდად და გაბედულად დარბის.

დ. ყიფიანი

ბავშვები და მთვარე

(სომხური)

‘სე ჩასულიყო და ღამდებოდა კიდეც, მკგრამ ჰატარა ძმები ჯერ სახლში არ დაბრუნებულევუნ. ტვის ბოლოს თამაძობაში გართულიევუნ და დავიწყებოდათ, რომ ჰატარები მზის ჩასვლის უძღვე სახლში უნდა ეოფილიევუნ.

მკგრამ როდესაც დაღამდა, ბავშვები უცებ გაჩერდნენ, ოთხივ მხრივ მიიხედეს. ერთმანეთს დააცქერდნენ და ტირილი მოჭრთეს. სეებ შუა გზა არა სჩანდა: ძალიან შორს იევუნ თავიანთ სახლიდან, შორს იევუნ თავიანთ დედისაგან.

ჰატარა ძმები ერთმანეთას კვერდით დასხდნენ დედაძინა-სედ, სეებ ქვეა და სტიროდნენ, როდესაც ხელ-ხელა დაიწყო მათ გარშემო განათება და სეების ფოთლებიდან თავისი მრგვალი კაკანა სახე გამოჭყო გაბადრულმა მთვარემ, დააცქერდა ბავშვებს და გაიცინა:

— საღამო კარგა ეოფნისა! რას აკეთებთ ამ დროს ტეეში?— დაეკითხა მთვარე ბავშვებს.

— ოჰ, დაკვიკვიანდა! დაკვიღამდა და გზას ვერა ვპოულობთ, — უპასუხეს ბავშვებმა და უფრო მოუმატეს ტირილს. მთვარემ ბავშვები შეიბრაღა.

— ადექით! — უთხრა — გაგინათებთ სეებ შუა და გზას იპოვ-

ნით, და ისეთი სინათლე მოჰქონა მათ გარშემო, ^{განსულის} ~~განსულის~~ დათ დღეაო. მაშინვე ორივენი წამოხტნენ, ხელ ჩაჭიდებულნი აქეთ ეცნენ იქით ეცნენ, გზა იპოვეს და გაიქცნენ სახლისაკენ, საცა დედა შეშინებული დაეძებდა შვილებსა.

როდესაც დედასთან ერთად ბავშვები თავიანთ სახლში შედიოდნენ, ერთს წუთს გაჩერდნენ. აჭხედეს მადლა მთვარეს და უთხრეს:

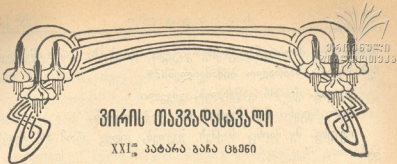
— დიდად მადლობელი ვართ, მთვარეო, რა კარგი რამა ხარ! ცოტა ხანს უკან, მთვარეო ფანჯრიდან ბავშვების ოთახში შეიხედა: ძმები განუძებულნი მოკუნტულიევენ საბნებ ქვეშა.

მთვარემ წასწურწულა:

— დაგიძინათ?.. იცოდეთ, ეს ერთი ასე იეოს, მეორედ გი გაფრთხილდიო, თორემ აღარ გაგინათებთ.

უ. კ—ნისა

პირის თავგადასავალი

XXI^ა პატარა ბავშვების ცხენი

(ფრანგულით)

აზრი სომ ვიუბრე, მავრამ მაინც არ დავმშვიდდი და მეჯავრებოდა საბრალო ოგიუსტი და კიდევ ცუდად მოვექმეარ; ბოლოს-კი ბევრი ვინახე. იმ შემთხვევის უკან ერთ

თვეს აღარ მოსულა ოგიუსტი ჩვენსა; ერთ დღეს კიდევ მაძამ მოიყვანა, თუცა ჩვენებს არაფრად იამათ.

—აბა, როგორ გავართოთ ვგემაწვილი? — ჰკითხა ჰიერმა კამილას.

კამილა. უთხარი, თუ უნდა, ვირით ისეირნოს ტყეში; გენრისი კადიმონსე მეჯდეს და ოგიუსტი — ფერმის ვირსე, შენ ბახსე.

ბიერ. ძალიან კარგი, თუ დათანხმდა.

კამილა რატომ არ დათანხმდება, შეაკავშინე ბახა და ვირები, შერე შესვით.

ჰიერი მივიდა ოგიუსტთან, რომელიც აჯავრებდა ლუის და ეაკს, უფუჭებდა მათ ბაღს, ვითომ საქმეს უკეთებდა; სულ გადურია იქაურობა, ბოსტნეული ამოეკდო, ვეპვილები ამოედო, ვითომ და გადასარგავად; მარწვევებს სჭრიდა; ერთის სიტყვით, იქაურობა გაენადგურებინა. საბრალო ჰატარეები უძლიდნენ, მავრამ ის წიხლებით იგერებდა; ჰიერი რომ მოვიდა და დაინახა ისინი მტირალნი თავიანთ ნაშრომის სა-

ნახლობაზე, მიუბრუნდა გაჯავრებული ოგიუსტს: „რას ვაწვავლებ
ჩემ ჰატარა საბრალლო ბიძაშვილებს?“

ოგიუსტ. კი არ ვაწვავლებ, ვძველი.

ბიერ. ეგენი შენ ძველას არ საჭიროებენ.

ოგიუსტ. მე მაინც საქმეს უკეთებ, კიდევ რომ არ სურ-
დეთ.

ლუი. ორი ჩვენოდენაა და იმისთვის გვაწვავლებს, აბა,
შენ და გენრიხს გაგებდით.

ოგიუსტ. არ გაუბედავ? მაგას ნუ იტყვი, მე ლაწირაკო!

ჟაკ. არ გაუბედავდი! ჰიერი და გენრიხი იმ მწვანე ბაუაზე
ძლიერნი არიან. ამ სიტყვებმა და ბაუაუის მოგონებამ გააწითლა
ოგიუსტი, მხრები აიწია და მიუბრუნდა ჰიერს: რა გინდოდა,
ძვირფასო მეგობარო? შენ მგონი მე მეძებდი.

— მინდოდა შეთქვა, რომ ვირებით მივდივართ სასეირ-
ნოდ და შენც წამოსულიყავ.

— ძალიან კარგი, — უპასუხა განარებულმა ოგიუსტმა,
რაკი ამით ეღებოდა ბოლო ჟაკისა და ლუის დაცინვას. ჰიერ
და ოგიუსტი შევიდნენ თავლაში, რომ ეთქვათ მეჯინიბისათვის,
ვირები შეეკაზმა.

ოგიუსტ. ბაჩაც გეოლიათ? ძალიან მიუვარს ბაჩა.

ბიერ. ბებიაშ მჩუქ.

ოგიუსტ. მერე იცი-კი ცხენზე ჯდომა?

ბიერ. ორი წელიწადიც არის, რაც ცხენით დავდივარ.

ოგიუსტ. ძალიან მინდა ბაჩაზე შეჯდომა.

ბიერ. არ გირჩევ, თუ ცხენზე არ მჯდარხარ.

ოგიუსტ. მართალია, არ მისწავლია ცხენზედ ჯდომა, მაგ-
რამ სხვებზე უარესად არ ვივლი.

ბიერ. კიცილია-კი?

ოგიუსტ. ბევრჯეუ; ვინ არ იცის ცხენზე ჯდომა.

ბიერ. როდის იჯექი, ძამაშენს არა ჭეაზს საჯდომი ცხენი.

ოგიუსტე. მართალია, ცხენზე არა მჯდარვარ, მაგრამ ვინაა
 რომ მჯდარვარ, სულ ერთი არ არის?

ბიერ. (ლიბილს იკავებს) გაგიმეორებ, ძვირფასო ოგიუსტე,
 რომ თუ არა მჯდარსარ ცხენზე, არც ახლა გირსევ ბანასე
 შეჯდომას.

ოგიუსტე. (ნაწყენი) რატომ, ნუ თუ ერთხელ ვერ დამითმობ
 ცხენს?

ბიერ. იმისთვის რომ არ გეუბნევი, რომ არ მინდოდეს
 დაგითმო, მხოლოდ ცხენი ცოტა ფიცნია და...

ოგიუსტე. მერე რა?

ბიერ. ისა რომ, შეიმღება გადმოგაკდოს.

ოგიუსტე. (უფრო ნაწყენი) ნუ სწუხარ, მე უფრო მარდი ვარ,
 ვიდრე კკონია; თუ დამითბობ, დარწმუნდი, რომ შენსავით შევ-
 ძლებ ჯდომას.

ბიერ. როგორც გინდა, ძვირფასო, შეჯექ ბანასე, მე ვირ-
 სე შევჯდები, გენრისი—კადიმონსე.

ამ დროს გენრისიც მოვიდა და მხად ვიუავით; ოგიუსტი
 მიუახლოვდა ბანასს, რომელმაც სტომა დაიწყო. ოგიუსტი შეშინე-
 ბული უეურებდა.

— კარგა დამიჭირეთ, მანამ შევჯდებოდე.

მეჯინიბე. ნუ გეშინიან, ბატონო; კარგი ცხენია, ცუდს არას
 გიზამთ.

ოგიუსტე. (წყენით) სულაც არ მეშინიან, განა მატეობთ, რომ
 მეშინიან? მე სრულიადაც არაფრისა არ მეშინიან.

გენრისი. (ხმა დაბლა პიერს) ბაეუის ვარდა.

ოგიუსტე. რა ჩაუწურხულე, გენრის, პიერს?

გენრისი. (ოღნავ დატონვით) არაფერი. იქ მკონი ბაეუი და-
 ვინასე; ოგიუსტმა უნასედ იკბინა, გაწითლდა და გაჩუძდა.

როდესაც შეჯდა, დაუწყო აღვირს წევა, ბანამ უკან-უკან
 დაიწია. ოგიუსტი მოეჭიდა უნაკირს. ნუ სწევ ძალიან აღვირს,
 ეკ რომ ვირი არ არის, უთხრა მეჯინიბემ; ოგიუსტმა მიუ-

შვა აღვირი. მე და ჩემი ამხანაგი წინ მივდიოდით; გვამაგანს გვამაგანს გავაჭენე; ბახამაც მომბაძა; კიდევ მოუმატე, ზიერ და გენრისი იცინოდნენ, ოგიუსტი-კი უვიროდა და ჩაებღაუჭა ცხენის ფაფარს; მე მაინც მივაქროლებდი, და არც შევდგებოდი, მანამ ცხენი ოგიუსტს არ გადმოაგდებდა. ბახამაც მოჭკურცხლა და გაგვასწრო; მეც უკან მივდევდი; როცა შევატეობდი, უკლებდა ტარებას, კუდზე მივწვდებოდი. ამგვარად, კარგა ხანს ვიჭენეთ; ოგიუსტი გადმოვარდებოდა, რომ ისე არ ჩაჭკროდა ფაფარს. ბოლოს ერთი კარგად მოვწიე ვხენს კუდი და იმანაც ისროლა წიხლი ისე ძლიერად, რომ ოგიუსტი კისერზე შევარდა, გადავარდა წინ და დაეცა ძირს უძრავად. ზიერსა და გენრისს ეკონათ იტკინა რაძეს, და ჩამოსტყენ მისაშველებლად.—ოგიუსტ, ოგიუსტ, ხომ არა გეტკინა რა?—შევეითსენ შეწუსებულნი.

— მკონი არა.—უპასუხა მან და ადგა, თან ცახცახებდა შიშითა. მუსლთ ეკეცებოდა და კბილებს აძაკბაკებდა. ზიერმა და გენრისმა გაძინჯეს და, რომ დარწმუნდნენ, არა ჭკონდა რა ნატკენი, შესედეს ზიხლით და სიბრალულით.

— ავრეთი მშიძარა რათა ხარ? ჭკითხა ზიერმა.

— მე არა... ვარ... მშიძარა... მარტო... შექმინდა...—ძლივს წაილულულა ოგიუსტმა.

— იმედი მაქვს, აღარ შეჯდები ჩემ ცხენზე,—დასძინა ზიერმა.—აი, შეჯექ ჩემ ვირზე, მე ბახაზე შევჯდები. სთქვა ესა და კიდევ შეასტა ცხენს.

— მე კადიმონზე მინდა, — სთქვა ოგიუსტმა.

— როგორც გინდა,—უთხრა გენრისმა.—მე ნაცარაზე შევჯდები.

მე ეს არაფრად მეჭამნიკა, მაგრამ მაძინვე ბოროტი ფიქრი მომივიდა და შევიხვი ჩემი მტერი; მორი ახლოს მივდევდი ცხენს; ოგიუსტს რომ დაერტვა ჩემთვის, მაძინვე გა-

დმოვაგდები, მაგრამ იცოდა, ჩემ ჰატრონებს რა რიგით უნდა დი და ვერ ჰბუდავდა. ვცდილობდი მხოლოდ მეველო ბუჩქნარში, რომლის ეკლებიც სახეს უკაწრავდა; გენრისსაც შესწივლა ამხედ, იმან ცივად უძახუსა: „კადიშონი იმას ატარებს ცუდად, ვინც არ უეუარს: ეტუობა არც შენ გწვალობს.“

გავეძარტეთ შინისაკენ; ჩემმა უმაწვილებმა ვერაფრად ისინამოვნეს, რადგან ოციუსტი სულ ჩიოდა, სახე დაკაწრული ჰქონდა ეკლებისგან; მგონი არც იმისთვის იყო სასინამოვნო ამხაირი სეირნობა. მე კიდევ ერთი განძრახვა მქონდა: ფერმის ასლო იყო ერთი ხევი, სადაც ასხამდნენ ეოკელსავე უწმინდურობას, ნარეცხს, საჭმლის მონარჩენს და წარმოადგენდა აუროლებულ შავ წუძქეს. ჰიერი და გენრისი წინ გაუშვი, ბოლოს, იმ ალაკს რომ მივასლოვდი, ერთი შევიკუნტრუქე და შიკ წუძქეში გადავტეორცნე ოციუსტი, უნდა ევეირნა, მაგრამ ჰირი ავესო ტალახს; მე გულში ვიცინოდი. —აი, ჩემო მედორ, ასლა კი ვიუარე შენი ჯავრი!

ვიცოდი, რომ ამ ბიჭმა უცაბედად მოჰკლა მედორი, მაგრამ მანც ასეთი ბოროტება მოვიქმედე. ბოლოს, უმაწვილები რომ გადმოხტნენ, და ნახეს, ოციუსტი და მე არსად ვიუავით, გაოცდნენ და მოირბინეს, დამინახეს ხევის ჰირას, ვიდექ და დავცქეროდი სინამოვნებით ჩემის მტრის ჭეუნხალაობას. უმაწვილებმა რომ ნახეს, რა განსაცდელში იყო ოციუსტი, შეიძლებოდა წუძქეში ჩამხრჩვალყო, დაიწეეს ვვირილი, დაუძახეს ფერმის მოჯამავირეებს, რომელთაც გაუწვდინეს კეტი; ოციუსტაც მოეჭიდა ამ კეტს. ასე ამოათრიეს წუძქედან, მაგრამ იმ მდგომარებაში იყო, რომ ვერავინ ეკარებოდა—მთლად ამოსვრილი და აუროლებული იყო.

— წავიდეთ, მაკის მამას დაუძახოთ, — სთქვა ჰიერმა. — ვკითხოთ როგორ გავასუფთაოთ. წამო, ოციუსტი, მხოლოდ მოშორებით იარე, თორემ საშინელი სუნი გდის.

ოგიუსტი ძოლად შერცხვენილი, ჩაძაკებული, ძღვრულად ასე ჯდა თვალებს, და შორი-ასლო მისდევდა. მე წინ განუქანე სტომით და ეროეინით. ჰიერს და კენრისს არაფრად ესინამოვნათ ასეთი ჩემი მსიარულება, მაუვიროდენ, რომ გავჩერებულეივა. ჩემმა ვვირილმა მინაურების ეურადლება მიიქცია, იცოდენ, რომ მე უბრალოდ ასე არ ვიუვირებდი, თუ არ საგანგებო შემთხვევაში. ეველამ ფანჯრებს მიაშურა და, როცა მივედით, დიდი და ჰატარა, ბატონები და მსახურნი საერთოდ გამოცვივდენ და გარს შემოგვერტენენ. ოგიუსტი შუაში იდგა და ეველა კითხულობდა, რა მოუვიდაო, მაგრამ ასლოს ვერ ეკარებოდენ ცუდი სუნის გამო. ბებია ამ ჰირველმა წარმოსთქვა, საწუალი ბიჭი უნდა გაიბანოს და გაიშინჯოს, სომ არა აქვს რა ნატკენი.

— როგორ დავბანოთ, აბანოს ოთახი უნდა მომხადდეს, — სთქვა ჰიერის მამამ.

მე ვიცი, როგორც უნდა, — შეჭნიძნა ოგიუსტის მამამ. წამომეე, — უთხრა მამამ. ვსედავ, არაფერი აქვს ნატკენი, წამო და წუალში გაიბანე; როცა ტალასი გადაგივა, მაშინ საპონს წაისვამ და კარგად გაიბანები! ესლა წუალი არ არის ძალიან ცივი. ჰიერი თავის ტანისამოსს გათხოვებს. ოგიუსტს ეშინოდა მამისა და წაჭკვა მდინარე წულისაკენ; მეც მინდოდა მეურებინა, როგორ იბანებდა; კარგა დიდხანს მოუნდა ტალასის გაცლას; სულ თმებში ჩაჭკროდა ტალასი. მოსამსახურემ მოუტანა საცვლები, ტანისამოსი, ფეხსაცმელი და საპონი. მამამ კარგად დაჭბანა საპნით და ნახევარ საათს უკან ამოვიდა ოგიუსტი ცანცანითა და სირცხვილით ველარავის ეჩვენა; სთხოვა მამას, მინ წამიეუანეო. ასლა სხვებმა იკითხეს, როგორ მოუვიდა ეე შემთხვევაო. ჰიერმა და კენრისმა უაშბეს ეოველიეე.

მგონი, — სთქვა ჰიერმა, — ეს სულ კადიმონის ოინებია, რადგანაც მაგას ოგიუსტი ეჯავრება. კადიმონმა ბაჩას კუდი

მოსწია; რატომ მაშინ არ სწადის მაგას, როცა ხედავს მისი
 დეარტ ბანახე. ბანახე გაჭენდა და გადმოავდო ოგიუსტი; მო-
 რედ-კი იქ არ ვიუავით, როცა კადიმონმა წუმქეში ჩააგდო. კა-
 დიმონი კი ისე მსიარულად დასტოდა და ეროუინებდა, რომ
 ეტეობა მაგან მოიქმედა ეგ საქმე, რადგან ოგიუსტი სძაგს.

— რა იცი, რომ სძაგს? შეკითხა მადლენა.

— ათას ნაირად გვანიშნა, — სთქვა ჰიერმა, — არ გახსოვს,
 იმ დღეს ბაჟაუცნა რომ შეეშინდა, კადიმონი რანაირად გამოუ-
 დგა და სტაცა შარვალში ჰირი, კიდევ დაბგლიჯა ტანისამოსი;
 რომ შეგეხედნა მისთვის, შეამჩნევდი, რა სასტიკის თვალით
 უუურებდა ოგიუსტს; ვინც ეჯავრება, აგრე უუურებს ხოლმე.
 ჩვენ აგრე არ გვიცქერის; ოგიუსტს რომ შეჭხედავს, თვალეები
 ცეცხლივით ენთება, ეშმაკის შესედულება ეძლევა. არა, კადი-
 მონ? მე მართალი არა ვარ, რომ ოგიუსტი ეკჯავრება, და
 იმიტომ ჩაიდინე ეგ ბოროტება? მე ეროუინით უზასუსე და
 აულოკე ხელი.

ან. ამილახვარისა

(შედეგი იქნება)

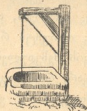
ჩ ე ბ უ ს

”

ს ს

ს ს

ვაჭარული

ს

ს

80-18 №-ში მოთავსებულ გამოცემების აღსნა:

რეზუსის აღსნა: დავითმა კოლიათი დაბარცხა.

ვიილუბა ხელის მოწერა

1909 წლის იანვრიდან 1910 იანვრამდის

საუმაწვილო სურათებიანი ჟურნალი

ნ ა კ ა დ უ ლ ი

(წელიწადი მესუთე)

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი ჟურნალი „ნაკადუ-ლი“ მცირე წლოვანთათვის

12 წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“ მოზრდილთათვის.

პრემია: მიეცემა წლიურ ხელის მომწერლებს 1909 წ. „რას გვიამბობს ოთახი“ (ავენარიუსისა)

ჟურნალს ხელმძღვანელობს უწევს საგანგებოდ არჩეული სარედაქციო კომისია.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ხუთი მანეთი. ნახევარის წლით სამი მან.

სამზღვარ გარედ: წლიურად შვიდი მანეთი. ნახევარ წლით ოთხი მან.

მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი სამი მან.—მოზრდილთათვის 12 წიგნი სამი მან.—ხელის-მოწერა შიადლება წლიურად და ნახევარა წლით. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

ხელის მოწერა მიიღება:

1) „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპ., ზუბალოვის სახლ., № 8, ყოველ-ღღე 9—2 საათ., სამშაბათობით სალამოთიც.

2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა, სახლი თავად-აზნაურობისა. წლიურად ფასი ჟურნალისა დამატებით, ესე იგი მნ წიგნისა რჩება ისევე მანეთი.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს ხელის-მომწერთ:

ვისაც ჟურნალის ნომრები დააკლდება, მიმართონ აგენტს ანუ რედაქციას, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

ვინც მასალის გამოგზავნის დასაბეჭდათ ვთხოვთ გარკვევით და სუფთად იყოს დაწერილი.

რედაქტორი: მ. ი. დემურია.

გამომცემელი: თავ. პ. ი. თუმანიშვილი.